

פרשת קרח

ויקח קורח (טז, א)

ויקח קורח (טז, א)

וברש"י והלבישן טליתות שכולן תכלת באו ועמדו לפני משה, אמרו לו טלית שכולה של תכלת חייבת בציצית או פטורה אמר להם חייבת התחילו לשחק עליו אפשר טלית של מין אחד חוט אחד של תכלת פוטרת, זו שכולה תכלת לא תפטור את עצמה, ע"כ. ובפשוטו נראה שלא חלקו על עצם מצות ציצית רק על הצורך בתכלת בטלית שכולה תכלת ויל"ע דהא קי"ל דבעי מין כנף ויתפו"ל דבעינן תכלת מדין דמין כנף.

וי"ל דהם באו לטעון מאיזה דין חייבת בתכלת, דמשה אמר שחייבת מדין תכלת, ובזה יש נפק"מ, שאם חייבת מדין תכלת הרי שצביעת התכלת צריך לשמה אך אם חייבת משום מין כנף לא בעינן צביעה לשמה, וזהו שטענו שמדין תכלת אין חייבת.
(חוט המשולש)

ויקח קורח

ובגמ' (סנהדרין קט, ב) ויקח קרח, אמר ריש לקיש שלקח מקח רע לעצמו, ע"כ. ויש לדעת היאך נופל כאן לשון מקח, שהרי מקח ענינו לקבל דבר כנגד מה שנותן, ואמנם יתכן שיקבל דבר רע כנגד מה שנתן אך צריך שיקבל ואז שייך לדון אם המקח נכון אם לאו, אולם כאן קרח הא לא קיבל דבר ואדרבא נלקח ממנו הכל, וצ"ב.

ונראה דהנה להלן (פסוק ז) הביא רש"י ממדרש, קרח שפקח מה ראה לשטות זו אלא עינו הטעתו שראה שלשלת גדולה עומדת ממנו שמואל ששקול כנגד משה ואהרן, אמר בשבילו אני נמלט, וכשמע מפי משה והיה האיש אשר יבחר ה' הוא הקדוש, שכולם אובדים ואחד נמלט טעה ותלה בעצמו ולא ראה יפה, ע"ש. ושמעתי לבאר טעם אמאי זכה קרח שממנו יצא שמואל, משום שעל ידו נתקדש שמו ונתברר שמשה אמת ותורתו אמת, ואין הקב"ה מקפח שכר כל בריה, (וכע"ז י"ל בהא דאיתא גיטין נז, ב מבני בניו של המן למדו תורה, שזכה לכך משום שע"י מעשיו חזרו ישראל למוטב). ויוצא דבגלל עונשו שפצתה האדמה את פיה ועי"ז נתקדש ש"ש זכה לשלשלת הגדולה שיצאה הימנו. ולפ"ז י"ל דה מה שטעה, כיון שחשב שבזכות שלשלת זו ינצל והבין כן דברי משה שכולם אובדים ואחד נמלט, רק שלא ראה יפה, כיון שכל מה ששלשלת זו יצאה הימנו זה משום גודל עונשו, וזה מ"ש ר"ל שלקח מקח רע לעצמו, דמשום מעשיו קנה שלשלת גדולה זו רק דכשלעצמו הוא מקח רע דכנגד זה קיבל ענשו הגדול שע"י נתקדש ש"ש.

מקור: באר יוסף